

Sørine Gotfredsens prædiken Kristi himmelfartsdag

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst og
samfundsdebattør

Dato

9. maj 2024

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 24, vers 46-53

Salmer

Vaj nu, Dannebrog, på voven
Velsignelse, al jordens tarv
Frydetonen går mod tronen
Gud har fra evighed givet sin Søn os til Herre
O kristelighed
Mægtigste Kriste, menighedens Herre

Jeg har adskillige gange oplevet en interessant reaktion. Den opstår typisk, hvis man i flok sidder og lytter til én, der taler, og vedkommende pludselig siger en fejl. Altså, hvis han for eksempel bytter om på to navne og siger Frederik i stedet for Joachim. Ingen er i tvivl om, at det er prins Joachim, han taler om, men så snart han er kommet til at sige det forkerte navn, er der uro i lokalet, indtil én i forsamlingen omsider retter fejlen.

Det sker altid, for vi har et stort behov for, at det vi siger, er i overensstemmelse med det, vi mener. Der skal tales sandt, fejl skal af princip altid rettes, og hver gang jeg oplever episoden, mindes jeg om, hvor meget der er på spil mellem os og sandheden. Det er ikke tilstrækkeligt, at vi kan regne ud, hvad der menes, vi vil høre de rigtige ord, og der er grund til at overveje dette inderlige troskabsforhold mellem os og sandheden. Vi er forbundet med den på en meget dyb måde. Gennem sproget, ja, naturligvis, men også på anden vis.

På Kristi himmelfartsdag hører vi nogle ord, der sætter vores forhold til sandheden på prøve. Jesus skal nu forlade jorden og os, og han tager disciplene med ud af byen – efter at han har sagt til dem, at han virkelig var den, der kom til at lide og dø og opstå, og at der nu i hans navn skal forkyndes til omvendelse

til syndernes forladelse. Altså, vores dybeste selverkendelse og troen på hans tilgivelse.

Alt er gået, som han forudsagde, og så velsigner han dem og farer i samme øjeblik til himmels. Disse ord beskriver et så intensivt handlingsforløb – nærmest et koncentrat af hele Jesu virke – at mennesket naturligvis kan tøve med at tro på, at det i detaljer er sandt. Men budskabet er klart. Vi får på denne dag beskrevet, at Jesus efter sin opstandelse ikke længere vil vise sig for mennesker. Han skal adskilles fra det jordiske, hvorefter vi skal leve videre i den verden, der nu er dybt mærket af hans nærvær. Og disciplene vender tilbage til Jerusalem og opholder sig i templet vel vidende, at deres liv altid vil være bestemt af, at han var her. Derfor er de glade. De er blevet overdraget den sandhed, der gør alting nyt.

Fordi vi har så hårdt brug for at stole på, at noget er sandt, er det vigtigt at diskutere, hvad der mon i denne tid sker med forholdet mellem sandt og falsk. Bekymrende nok bidrager også nogle af vores politikere til at nødvendiggøre den overvejelse. For eksempel har et parti fremstillet en meget omtalt falsk video, der skal fungere som kommentar til afskaffelsen af Store Bededag. På denne video, der er frembragt ved hjælp af kunstig intelligens, udtaler statsministeren, at regeringen vil fortsætte med at tage livet af helligdage og afskaffe både pinse, påske og jul.

Det er ”satire”, som det hedder i dag, hver gang man siger noget idiotisk eller upassende og i en fart skal retfærdiggøre sin egen umodenhed, og mens billedet på videoen ser kunstigt ud, og det hele ér deklareret som fup og svindel, lyder statsministerens stemme helt, som den plejer. Man kan godt tage fejl, og udover at man kan undre sig over, at betydningsfulde folkevalgte personer bruger tid på den slags, er spørgsmålet, hvad der i længden sker med vores forhold til sandhed. I dén diskussion blev der forleden sagt noget meget rammende – nemlig, at der kan opstå sandhedsapati, en tilstand, hvor mennesket nærmest opgiver at sondre mellem sandt og falsk, fordi det efterhånden kan synes umuligt at vide, hvornår og hvordan man bliver taget ved næsen.

Ordet apati er beslægtet med afmagt, og det er nedslående og temmelig dramatisk, når mennesket får sit forhold til sandhed delvist sønderskudt. Og hvad medfører det mon? Bliver vi mere sorgfulde, mere ironiske eller bare grundlæggende mere mistroiske af det? Og mister vi måske ligefrem tillid til

verden?

Jeg ved godt, at den blinde munk, Jorge, der i Umberto Ecos roman *Rosens navn* hersker over klosterets bibliotek, er en skidt fyr, der gerne rydder sine modstandere af vejen, men hans indædte skepsis overfor latter og satire, som spiller en stor rolle i romanen, giver et stykke af vejen god mening. Det handler om at værne om ærefrygten for sandhed, og Jorge siger: ”Latteren er tegn på dårskab. Den, der ler, tror ikke på det, han ler ad, men han hader det heller ikke.” Dette er en slags beskrivelse af apati, en tom og lunken mellemtilstand, hvor meget bliver ligegyldigt, mens man bare lader sig adsprede og måske uden at vide det fjerner sig fra livets alvor. Hvormed man måske også gradvist mister årvågenhed overfor det onde og tillid til det gode.

Jorge fortsætter: ”At le af det onde betyder derfor, at man ikke bereder sig på at bekæmpe det, og at le ad det gode betyder, at man underkender den kraft, gennem hvilken det gode udbreder sig selv.” Den apati, der fødes gennem tankeløs omgang med satire, manipulation og begrebet sandhed, påvirker muligvis også vores forhold til ondt og godt og dermed forholdet til Gud og selve ærefrygten for livet. Det er vist det, den gamle munk prøver at forklare os, og lad os forsøge at finde ud af, om han har ret.

For dette kan jo muligvis udgøre en del af forklaringen på, at mange har svært ved at tro på verden. Vi forbinder typisk tidens vemod med vilkår udenfor os selv – krige, nedrige præsidenter og bekymrende uforudsigelige temperaturer, men glem ikke, at mistillid til verden også kan hænge sammen med, at vi føler os adskilt fra sandhed. Som også teknologi og falsk intelligens bidrager til. Tillid til verden afhænger af tro på, at noget virkelig er sandt, skønt det ikke kan bevises, og det er dét, disciplene har lært sammen med Jesus. Han har fyldt dem med tillid til det gode, og inden han forlader dem, formulerer han, hvad de skal næres af. Troen på, at Guds søn var i verden og overvandt død, løgn og ondskab.

For disciplene var dette en stor mundfuld og endnu mere for os i dag, hvor det hyldes som særligt fint at tvivle på, at noget ubegribeligt faktisk er sandt. Dette at tvivle menes nemlig at indikere rummelighed og et oplyst overskud, og mange vil mene, at det i særdeleshed klæder et moderne menneske ikke at tro på, at Jesus skulle være steget op til himlen. Men vi skal bare huske, at det ikke er uden risiko at ophøje tvivlen som dyd, for ud af intensiv tvivl vokser fortvivlelse, og ud af fortvivlelse vokser mistillid til verden. Og måske også til ens eget

personlige liv. For hvis sandhed ikke er noget, der kan tros, men kræver bevis, er det så heller ikke sandt, at jeg elsker, eller at nogen for alvor har elsket mig? Og er det så heller ikke sandt, at jeg er sat på jorden med en mening? Hvis den helt store sandhed, der ikke kan bevises, ikke blot kan tros, kan jeg måske heller ikke i længden tro på, at det er vigtigt, at jeg overhovedet eksisterer på denne jord.

Vi fødes ind i tillid, siden bekæmpes den af både hovmodets forstand og epokens satiriske kølighed, men længslen efter sandhed kan ikke forgå, og vi skal spørge os selv, om der mon findes noget, man under ingen omstændigheder kan le af. En sandhed så stor, at den får al ironi til at blegne og enhver latter til at forstumme. Det er vores opgave i en apatisk tid at værne om netop det moment, hvor ingen griner af noget, og her er det – momentet. Her, hvor Jesus tager disciplene med ud af byen efter først at have mindet dem om, hvem han virkelig er.

På Kristi himmelfartsdag sættes vores forhold til sandhed på prøve, for her handler det om vores evne til i den reneste tillid at modtage den barmhjertighed, Guds søn omslutter os med. Og her handler det om velsignelsen. Med dén adskilles Jesus fra menneskene, inden han farer til himmels, og med dén forenes han med dem. I velsignelsens øjeblik er han på én og samme tid langt væk og tæt på og giver os syndernes forladelse, og hvis man af og til her på jorden synes, at Jesus er som forsvundet, er det i velsignelsen, at man gang på gang føler sig genforenet med ham. Som Søren Kierkegaard skriver i en bøn: ”... og synes du end sommetider at drage din hånd fra os, o så ved vi jo dog, at du kun lukker den for at gemme desto mere overflod af velsignelse i den, at du kun lukker den, for atter at oplade den og mætte alt, hvad som lever med velsignelse.” Når man mærker mest kulde og vemod i sit liv, skyldes det måske, at velsignelsens hånd bereder sig på med ekstra kraft at genoprette alt, hvad der lige nu føles som tabt.

På Kristi himmelfartsdag gør Jesus præcis det. Han genopretter og holder fast, og mens vi naturligvis overvejer, hvordan det skal forstås, at han farer til himmels, og hvad Himlen er, forekommer det mig sandt, at Himlen er dér, hvor Jesus er. Når vi ser himlen over os konfronteres vi med det ubegribeligt store, og når vi ser ind i os selv, konfronteres vi med det ubegribeligt lille, vort eget syndfulde indre. Jesus er begge steder. Han er i det himmelske og fjerne, hvor han sidder ved sin Faders højre hånd, og han er i det helt nære, fordi vi har Guds mærke på vores sjæl og derfor trods syndigheden kan sanse den kraft, gennem hvilken det gode udbreder sig. Som den gamle munk i *Rosens navn* siger. Det er

sandhedens kraft, Jesu nærvær, han taler om, og vi ved, at han har ret.

Det er jo derfor, at vi insisterer på at rette selv de mindste sproglige fejl og ønsker overensstemmelse mellem det, vi siger og det, vi mener. Der skal tales sandt, for ellers breder apatien sig. Krænker man sandheden, tjener man det falske og onde, og jeg siger ikke, at en tåbelig video, manipuleret frem af lige lovligt kåde kampagnefolk er tænkt som noget ondt. Men jeg siger, at når vi taler om den sandhedsapati, der kan brede sig i en verden med evig mulighed for at møde det falske, skal vi vide, at det kan sætte sig dybe spor. I en ironisk tid med for alt megen tankeløs omgang med begrebet satire og begrebet sandhed kan vi miste berøring med den kraft, gennem hvilken det gode udbreder sig. Jesu nærvær. Gud selv.

Derfor tror jeg, at det betaler sig at lytte til den gamle munk i klosterets bibliotek. Det er farligt at miste ærefrygt for alvor og sandhed og dermed troen på dét, der udtales på denne dag. Ordene om at Jesus er navnet, hvori der skal forkyndes til omvendelse og frelse. Vi kigger mod himlen, som han er draget bort til, den er over os, og den er i os som hans overflod af velsignelse, der bærer vore synder og baner vej, så vi en dag kan følge ham. Jesus er ikke længere i verden, men han er hos os i velsignelsen, dette er den dybeste sandhed, der findes, og vi skal blive ved med at ære den. Jesus var i verden for at lære os dette, ligesom han for til himmels for at vise os, at den dybeste sandhed altid vil være hos os. Fordi vi i al evighed skal være hos ham. Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Kristi himmelfartsdag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-kristi-himmelfartsdag>